

velopment of a scientific outlook in the sense of humanistic orientation of human development. The thesis that the modern view of the world can promote the development of a scientific outlook in the sense of humanistic orientation of human development, as well as influence the research, teaching and educational process in education and positive solution of global problems is substantiated.

Keywords: *scientific world view, social development, social and psychological reality, worldview.*

Чернова Л. П. *Социопсихологическое измерение современной научной картины мира. В статье проанализированы социально-психологические аспекты современной научной картины мира. Обоснован тезис о том, что современная картина мира способна содействовать формированию единого научного мировоззрения в понимании гуманистической ориентации развития человечества, а также влиять на научные исследования, учебно-воспитательные процессы в образовании и положительное решение глобальных проблем.*

Ключевые слова: *научная картина мира, общественное развитие, социально-психологическая реальность, мировоззрение.*

Стаття надійшла до редакції 12.03.15

УДК 375

І. В. Шелудько

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ТЕХНОЛОГІЙ ДО НАВЧАННЯ ВАРІАТИВНИХ МОДУЛІВ
ХУДОЖНЬОГО СПРЯМУВАННЯ НА ОСНОВІ СПЕЦКУРСУ
«ХОМ (методика навчання варіативних модулів)»**

У статті автор розкриває проблему формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування на основі спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)». Однією із організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування нами виділено введення спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)». Нами виокремлено наступні структурні взаємопов'язані компоненти готовності майбутніх учителів технологій: мотиваційно-орієнтаційно-цільовий, когнітивний, методичний (технологічний), креативно-діяльнісний та контрольно-оціночний. Здійснено експертне оцінювання якості робочої програми спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» та її аналізу. Можемо констатувати, що найвищі оцінки отримали такі елементи робочої програми: структура програми, структура змістових модулів та їх зміст, а найнижчу оцінку експерти дали системі точного та підсумкового контролю.

Ключові слова: *готовність до навчання варіативних модулів, компоненти готовності, спецкурс «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)».*

Постановка проблеми. Вимоги, що висуваються в сучасних умовах, вимагають від фахівця значного зростання його творчого потенціалу, високого рівня інтелектуального розвитку та творчого мислення. Сучасне суспільство формує соціальне замовлення на фахівця, який здатний орієнтуватися в нових стрімко мінливих умовах праці, що володіє професійною мобільністю, здатністю перемикатися на інші види діяльності. Важливими для вивчення стають питання формування та розвитку творчої особистості фахівця, що володіє новим типом мислення. На сучасному етапі необхідна не просто передача знань студентам, а й отримання нового покоління фахівців, які б впливали на прискорення можливостей інноваційного розвитку країни, могли покращити її конкурентоспроможність на світовому ринку [6].

Одне із завдань технологічної освіти – підготовка творчих фахівців. Важливою складовою професійної підготовки майбутнього вчителя технологій є розвиток креативного мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній педагогічній теорії й практиці над проблемами формування готовності вчителя в цілому до педагогічної професійної діяльності працювало багато вчених: Б. Г. Ананьєв, Є. С. Барбіна, М. В. Гриньова, Н. В. Гузій, К. М. Дурай-Новакова, М. І. Д'яченко, Л. О. Кандибовіч, Л. В. Кондрашова, А. М. Крамаренко, Н. В. Кузьміна, О. М. Леонтєв, А. Ф. Ліненко, В. М. Мясичев, В. Ф. Паламарчук, В. А. Семиченко, В. О. Сластьонін, Л. Ф. Спирін, Д. Н. Узнадзе, Л. Л. Хоружа та ін.

У світлі особистісного підходу «готовність до діяльності» розглядали М. І. Д'яченко, Л. О. Кандибовіч, Р. І. Пенькова, Л. І. Разборова, В. А. Крутецький, В. І. Ширинський, В. О. Сластьонін, А. Ф. Ліненко та ін., які під готовністю визначали особистісне утворення, що забезпечує ефективність, високу результативність професійної діяльності [1].

Метою статті є аналіз формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування на основі спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)».

Виклад основного матеріалу. Спецкурс «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» розрахований на 38 годин лабораторних занять. На самостійну роботу виділяється 22 години. Формою контролю для перевірки отриманих знань та вмінь у майбутніх учителів технологій у ході вивчення спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» є залік. Вивчається протягом одного семестру на технологічному факультеті педагогічного вищого навчального закладу на 4 курсі.

Слід зазначити, що на відміну від спеціалізованих вищих навчальних закладів, де окремими дисциплінами вивчаються техніки художньої обробки матеріалів та методика трудового навчання, спецкурс «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» є інтегративним курсом і включає в себе варіативні мо-

дулі художнього спрямування, які розглядаються окремими розділами. Також важливим є те, що спецкурс розрахований на викладання саме у майбутніх вчителів технологій. Тому перелік тем кожного розділу обумовлений специфікою технологічної освіти для педагогічних вищих навчальних закладів [2].

Міжпредметні зв'язки можуть бути встановлені з такими предметами: нарисна геометрія, швейний практикум, конструювання одягу, моделювання одягу, матеріалознавство, технологія швейного виробництва.

Під час вивчення спецкурсу вагоме місце приділяється самостійній роботі студентів. Пізнавальна діяльність студентів при виконанні самостійних робіт спрямована на те, щоб побачити, запам'ятати і відтворити певний стиль, елемент, варіант. Самостійна робота студентів є одним із засобів готовності майбутніх вчителів.

Готовність майбутніх вчителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування є компонентом підготовки. Ми вважаємо, що готовність майбутніх вчителів технологій необхідно розглядати за провідними напрямками наукових досліджень:

- психологічна (встановлення характеру зв'язків між станом готовності та ефективністю діяльності);
- педагогічна (виявлення факторів, умов, засобів для цілеспрямованого формування готовності).

На основі специфіки роботи вчителя технологій нами виокремлено наступні структурні взаємопов'язані компоненти готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування учнів 5-9 класів: мотиваційно-орієнтаційно-цільовий, когнітивний, методичний (технологічний), креативно-діяльнісний та контрольно-оціночний [4].

У моделі формування готовності майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування ми виділили одну із організаційно-педагогічних умов введення спецкурсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів художнього спрямування)».

Результатом проведення графо-матричної обробки орієнтовної структури тем курсу є орієнтовний тематичний план курсу «ХОМ. Методика навчання варіативних модулів» (таблиця 1).

Таблиця 1

Тематичний план курсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)»

№ п\п	Тема
1.	Система навчання основної школи в Україні. Структура змісту освіти в основній школі.
2.	Технологія виготовлення народної ляльки.
3.	Технологія виготовлення м'якої іграшки.
4.	Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією.
5.	Технологія оздоблення одягу.
6.	Навчально-виховна робота в основній школі.
7.	Форми методи та засоби навчання варіативних модулів художнього спрямування.
8.	Підготовка та проведення навчання варіативним модулям художнього спрямування учнів 5-9 класів.

Відструктурований навчальний матеріал можна логічно скомпонувати у два змістові модулі (таблиця 2).

Перший змістовий модуль «Теоретичні засади блоку варіативних модулів художньої обробки виробів з текстильних матеріалів для учнів 5-9 класів» передбачає вивчення нормативно-правової бази, теоретичних основ функціонування основної школи, в якому студенти розглянуть структуру змісту освіти в основній школі, «ХОМ. (Методика навчання варіативних модулів)» як навчальну дисципліну, знайомляться з особливостями художньої обробки матеріалів на прикладі блоку варіативних модулів художня обробка текстильних матеріалів.

Таблиця 2

**Орієнтовна структура змістових модулів курсу
«ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)»**

Структура змістових модулів**(1 семестр, 4 курс)**

Назва теми	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	
	лекції	лабораторні
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади блоку варіативних модулів художньої обробки виробів з текстильних матеріалів для учнів 5-9 класів		
Вступ.	1	-
Тема 1.1 Система навчання основної школи в Україні. Структура змісту освіти в основній школі.		
Тема 1.2 Технологія виготовлення народної ляльки.	2	4
Тема 1.3 Технологія виготовлення м'якої іграшки.	2	4
Тема 1.4 Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією.	2	2
Тема 1.5 Технологія оздоблення одягу.	1	2
Всього за змістовий модуль 1.	8	12
Змістовий модуль 2. Зміст і методика організації навчально-виховної роботи в основній школі під час навчання варіативних модулів художнього спрямування.		
Тема 2.1 Навчально-виховна робота в основній школі.	2	2
Тема 2.2 Форми, методи та засоби форми навчання варіативних модулів художнього спрямування.	2	2
Тема 2.3 Підготовка та проведення навчання варіативним модулям художнього спрямування учнів 5-9 класів.	2	6
Всього за змістовий модуль 2.	6	10
Разом за семестр	14	22

У другому змістовому модулі «Зміст і методика організації навчально-виховної роботи в основній школі під час навчання варіативних модулів художнього спрямування» студенти знайомляться з особливостями навчальної роботи в основній школі, визначають дидактичні закономірності, принципи, форми та методи навчання варіативних модулів в основній школі; розглянуть методику вибору та формування завдань для учнів 5-9 класів, методику конструювання об'єкту проектної діяльності, методику навчання технології виготовлення виробу за певним варіативним модулем художнього спрямування, мето-

дику організації захисту творчих проєктів, особливості складання плану-конспекту шкільного заняття [5, 6].

На основі визначеної структури програми ми склали листок індивідуальної експертної оцінки якості програми (таблиця 3).

Таблиця 3

Листок індивідуальної експертної оцінки якості програми

Показники якості програми	Максимально можлива оцінка у балах	Оцінка експерта у балах
1	2	3
Структура програми: – відповідність до вимог складання робочих програм; – доступність у використанні; – наявність та послідовність основних елементів структури програми.	15 5 5 5	
Структура залікових кредитів: – вибір та формування тем: науковість, доступність, навчальна та професійна необхідність; – ступінь інтеграції варіативних модулів; – послідовність вивчення тем; – тематика лекційних занять – тематика лабораторних робіт; – орієнтовний розподіл годин на вивчення окремих тем.	30 5 5 5 5 5 5	

Продовження табл. 3

1	2	3
Зміст окремих тем програми: – науковість, доступність; – об'єм знань, умінь по темі; – систематичність вмісту навчального матеріалу; – узгодженість рекомендованої літератури зі змістом програми; – логіка викладу, чіткість основних понять, термінів.	25 5 5 5 5 5	

Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів: – розподіл годин; – зміст; – методи та форми реалізації.	15 5 5 5	
Методичний апарат: – різноманітність методів та форм навчальної діяльності (опитування з основ теорії, різні дослідження: вимірювання, аналіз, опис, проектування); – доступність та професійний запит навчально-дослідних завдань.	10 5 5	
Система поточного та підсумкового контролю: – доцільність застосування на визначених етапах; – відповідність вимогам кредитно-модульної системи навчання.	10 5 5	

У результаті проведеного експертного оцінювання програми дисципліни «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» та його аналізу можемо констатувати, що найвищі оцінки отримали такі елементи робочої програми: структура програми, структура змістових модулів та їх зміст, а найнижчу оцінку експерти дали системі поточного та підсумкового контролю. Такі результати оцінювання пов'язуємо з тим, що у запропонованій програмі ми не намагалися висвітлити систему контролю навчальних досягнень. Так, зокрема навчальною робочою програмою курсу «ХОМ (Методика навчання варіативних модулів)» розкрито форми та запропоновано методи проведення занять.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, можна констатувати, що середньоарифметичне значення відсоткового показника якості програми складає 77,5 %, яке дає підстави говорити про позитивну її оцінку. Таким чином, програма дисципліни «ХОМ. Методика навчання варіативних модулів» може бути рекомендована до впровадження у навчальний процес підготовки майбутніх учителів технологій до навчання варіативних модулів художнього спрямування.

Список використаних джерел

1. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М. : Изд-во Института проф. обр. Мин. обр. России, 1995. – 336 с.
2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
3. Гончаренко С. У. Професійна освіта: навч. посіб. / [уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]. – К. : Вища школа, 2000. – 149 с.
4. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности : автореф. дис. на соискание степени д-ра пед. наук : спец. 03.00.01 / К. М. Дурай-Новакова. – М. : 1983. – 145 с.
5. Питюков В. Ю. Основы педагогических технологий / В. Ю. Питюков. – М. : ГНОМПРЕСС, 1997. – 174 с.
6. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 250 с.

References

1. Bespalko V. P. Pedagogics and Progressive Learning Technologies / V. P. Bespalko. – Moscow : Publishing House of the Institute of prof. education of Ministry of Education of Russia, 1995. – 336 p.
2. Bolyubash Ja. Ja. Organization of Educational Process in Higher Educational Institutions / Ja. Ja. Bolyubash. – Kyiv : GDP «COMPAS», 1997. – 64 p.
3. Honcharenko S. U. Professional education: [S.U. Goncharenko, et al. ; Ed. N. H. Nychkalo]. – K. : High School, 2000. – 149 p.
4. Durai-Novakova K. M. Formation of Students` Professional Readiness for Pedagogical Activity : author`s thesis. for obtaining the degree of Dr. of Sciences, specialty : 03.00.01 / K. M. Duraj-Novakova. – M., 1983. – 145 p.
5. Pytyukov V. Y. Fundamentals of Teaching Technology / V. Y. Pytyukov. – Moscow : HNOMPRESS, 1997. – 174 p.

6. Selevko N. K. Modern Educations Technologies / N. K. Selevko. – Moscow : People Education, 1998. – 250 p.

Shelud'ko I. V. Formation of future technology teachers for learning varied artistic direction modules based on the course «Hom (methods of teaching varied modules)». The article reveals the problem of formation of future technology teachers for learning varied artistic direction modules based on course «Hom (methods of teaching varied modules)». As one of organizational and pedagogical conditions of formation of future technology teachers to learning modules varied artistic direction we allocate introduction course «Hom (Methods of teaching varied modules of artistic direction)». We single out the following interrelated structural components of future technology teachers: motivational-orientation-target, cognitive, methodological (technological), creative-activity and control and evaluative ones. Expert assessment of the quality of the work program of the course «Hom (methods of teaching varied modules)» and its analysis is carried out. We can state that such elements of the work program, as program structure, the structure of content modules and their content received the highest score, but experts gave the lowest estimate of the current system and final control.

Key words: *readiness for training variant modules, components of readiness, course «Hom (Methods of teaching varied modules of artistic direction)».*

Шелудько И. В. Формирование готовности будущих учителей технологий к обучению вариативных модулей художественного направления на основе спецкурса «ХОМ (Методика обучения вариативных модулей)».

В статье автор раскрывает проблему формирования готовности будущих учителей технологий к обучению вариативных модулей художественного направления на основе спецкурса «ХОМ (Методика обучения вариативных модулей)». Одним из организационно-педагогических условий формирования готовности будущих учителей технологий к обучению вариативных модулей художественного направления выделено введение спецкурса «ХОМ (Методика обучения вариативных модулей художественного направления)» Выделе-

ны следующие структурные взаимосвязанных компоненты готовности будущих учителей технологий: мотивационно-ориентационно-целевой, когнитивный, методический (технологический), креативно-деятельностный и контрольно-оценочный. Осуществлена экспертная оценка качества рабочей программы спецкурса «ХОМ (Методика обучения вариативных модулей)» и ее анализа, можем констатировать, что самые высокие оценки получили такие элементы рабочей программы: структура программы, структура содержательных модулей и их содержание, а самую низкую оценку эксперты дали системе текущего и итогового контроля.

Ключевые слова: *готовность к обучению вариативных модулей, компоненты готовности, спецкурс «ХОМ (Методика обучения вариативных модулей художественного направления)».*

Стаття надійшла до редакції 21.08.15

ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ

УДК 113

В. Т. Шпак

Черкаський державний технологічний університет